

OBSAH

Krátké představení jednotlivých příspěvků	XXIII
O autorstvu	XXXVI
Seznam použitých zkratk	XLVII
Poděkování	LIV

Nová témata, nové výzvy: Mužské právo bez otazníků

(Kateřina Šimáčková, Barbara Havelková, Pavla Špondr Večl)	LV
1 Setkávání, debaty a vzájemná inspirace	LVI
2 Střety uvnitř feminizmu – umění spolu produktivně nesouhlasit	LVII
3 Autorstvo Mužského práva	LIX
4 Mužské obavy z feministického hnutí	LX
5 Tentokrát začínáme kritikou ústavnosti	LXII
6 Mužský svět profesí a politiky	LXIII
7 Potřeba kultivace veřejných politik	LXIV
8 Práce	LXV
9 Změny v oblasti rodiny a péče	LXV
10 Co zůstává naším cílem i v této knize	LXVI

ÚSTAVNOST

(Ne)konstitucionalizace genderu v Česku a na Slovensku

(Barbara Havelková, Terezie Boková, Lucia Berdisová)	1
1 Úvod	1
2 Nekonstitucionalizace a vyhýbavá konstitucionalizace	3
2.1 Ústavní přezkum, přístup ke spravedlnosti a aktivní legitimace ...	3
2.2 Kdo přináší případy? Muži a privilegovaní stěžovatelé	5
2.3 Nekonstitucionalizace: odmítnutí případů jako zjevně neopodstatněných	6
2.4 Vyhýbání se lidskoprávnímu přezkumu	9
2.5 Vyhýbání se „politickým“ a „sociálně citlivým“ záležitostem ...	11
2.6 Proč na nekonstitucionalizaci a vyhýbání se meritů věci záleží ..	14
3 Konstitucionalizace těl a rodin	15
3.1 Těla	15
3.1.1 Slovensko	16
3.1.2 Česko	19
3.2 Rodina	20
3.2.1 Česko	20
3.2.2 Slovensko	23
4 Závěry	25

Ústavnost kvót pro muže a ženy v politice aneb Ostatně soudím, že férové kandidátní listiny mají být zavedeny

(Pavla Špondr Večl)	27
1 Úvod	27
2 Vhodně zvolená závazná neutrální pravidla pro obsazování žen a mužů na kandidátních listinách (kvóty) jsou v souladu s ústavním pořádkem	29
2.1 Nerovnosti mezi ženami a muži v ČR jak obecně, tak v politice, existují. Rovnost žen a mužů v rozhodování je žádoucí	29
2.2 Definice a terminologie	30
2.3 Mezinárodní kontext, mezinárodní předpisy a instituce	32
2.4 Vnitrostátní kontext, vnitrostátní předpisy a právo na rovnost jako základní lidské právo	35
2.5 Je třeba při přijímání kvót změna ústavního pořádku?	38
2.5.1 Změna deklaratorní, či konstitutivní? Zahraniční zkušenosti	38
2.5.2 Nutnost změny ústavního pořádku v ČR	39
2.6 Test proporcionality, ústavnost konkrétní legislativní úpravy	41
2.6.1 Základní principy	41
2.6.2 Princip způsobilosti naplnění účelu	42
2.6.3 Princip potřebnosti	43
2.6.4 Princip přiměřenosti	44
2.7 Další opatření	49
2.8 Férová a ústavně konformní listina	50
3 Závěr	54

Kritický pohled na argumentaci Ústavního soudu ve vztahu k právům LGBTQ+ osob a genderovému sebeurčení

(Helena Hofmannová)	55
1 Úvod	56
2 Adopce dětí stejnopohlavními páry	58
3 Uznání zahraničního rozhodnutí o rodičovství	62
4 Sterilizace a ochrana genderové identity	66
5 Závěr	71

Máma a půl: proč stejnopohlavní rodiny v ČR nemají stejná práva jako v Rakousku a Německu a co s tím?

(Sarah Ouředníčková)	75
1 Vývoj v ČR	77
2 Vývoj v Rakousku	78
3 Vývoj v Německu	84
4 V čem se může Ústavní soud ČR inspirovat?	90
5 Závěr	92

Když rovné zacházení znamená zacházení odlišné: přiměřené úpravy jako nedílná součást zákazu diskriminace na základě

pohlaví (Šárka Dušková)	95
1 Úvod	95
2 Právo na přiměřené úpravy v českém právním kontextu a mimo něj	97
3 Co ospravedlňuje právo na přiměřené úpravy	101
4 Přiměřené úpravy jako důsledek práva na rovné zacházení a nediskriminaci	103
5 Proč zakotvit právo na přiměřené úpravy explicitně	107
6 Přiměřené úpravy v judikatuře evropských soudů	110
7 Jak a proč vnést přiměřené úpravy na základě pohlaví do české praxe ..	114
8 Závěr	117

NÁSILÍ A TĚLA

Proč bychom měli zrušit promlčení u sexuálních deliktů

(Daniel Bartoň)	120
1 Co si představit pod sexuálními delikty?	120
2 Délka promlčení v českém právu	121
3 V čem jsou specifika sexuálních deliktů?	122
4 K čemu je promlčení dobré?	126
5 Jaké faktory mají vliv na to, kdy dojde k promlčení?	127
5.1 Charakter dotčeného práva a společenská škodlivost zásahu do něj	127
5.2 Charakter a závažnost způsobené újmy	129
5.3 Možnost poškozeného hájit svá práva a možnost státu trestně stíhat	130
5.4 Postup orgánů veřejné moci a poškozeného	131
5.5 Spáchání dalšího deliktu	132
5.6 Stanovení počátku běhu promlčecí doby	133
6 Plní promlčení u sexuálních deliktů svůj účel?	134
7 Možnosti změny v mezinárodním kontextu	138
8 Rovnováha mezi právy podezřelého a oběti	140
9 Prodloužit, nebo zrušit promlčení sexuálních deliktů?	142
10 Proč dosud nedošlo ke změně?	143

Jak české soudy reflektují domácí násilí v řízeních péče

o nezletilé? (Věra Nováková)	145
1 Statistika	145
2 Co je domácí násilí	147
3 Dítě jako svědek domácího násilí	148
4 Řešení domácího násilí	149
5 Reflexe domácího násilí v opatrovnických řízeních	151
6 Jak dál?	156

Znásilnění bez násilí: nová definice trestného činu ve světle

současné právní praxe a vědeckého poznání (Pavel Houdek)	159
1 Úvod	159
2 Aktuální situace v České republice	160
3 Tonická imobilita: Psychologické a fyziologické důsledky pro oběti	161
3.1 Zamrznutí a sexuální násilí	162
3.2 Omezení a nedostatky stávajících právních definic	163
3.3 Analogie ve vztahu k zamrznutí	164
3.4 Sexuální nátlak: právní rámec a jeho meze	166
4 Nový výklad pojmu bezbrannost?	166
4.1 Světový a evropský kontext redefinice trestného činu znásilnění	167
4.2 Evropský soud pro lidská práva a otázka znásilnění	169
4.3 Souhlas versus nesouhlas: srovnání právních definic	170
4.4 Právní klasifikace znásilnění: úmysl vs. nedbalost	171
4.5 Redefinice trestného činu znásilnění v českém právu	171
4.6 Dokazování absence nesouhlasu	173
5 Závěrečné myšlenky a doporučení	174

#potřebujitorict #zOčídoOčí Potřeby obětí sexuálního násilí

ve světle restorativních přístupů (Petra Masopust Šachová)	175
1 Úvod	176
2 Nechci to slyšet versus potřebuji to říct	177
2.1 Vztah neochoty naslouchat a popírání sexuálního násilí	178
2.2 Další příčiny latence sexuálního násilí	179
3 Restorativní justice: vidím tě a slyším, co říkáš	180
4 Trestám, tedy jsem – jak z toho ven?	184
5 Potenciál restorativních programů	189
6 Restorativní programy v České republice	195
7 Budoucnost restorativně-trestního řízení v ČR	197
8 Restorativní justice jako klín do patriarchálních struktur trestního práva: závěr	200

Hledá se odškodnění pro oběti násilí na ženách.

Značka: dostupné, spravedlivé, důstojné. (Petra Presserová)	203
1 Jak vypadá současná praxe odškodňování obětí násilí na ženách?	204
1.1 Téměř k 80 % obětí se žádné odškodnění nedostalo, a pokud přece jen ano, částky odškodnění byly nízké	205
1.2 O odškodnění žádalo velmi málo obětí a čtvrtina těch, které se k tomu odhodlaly, neuspěly	206
1.3 Adhezní řízení je pro poškozené komplikované, nákladné a vykazuje řadu praktických nedostatků	207
1.4 Stran soudů se v adhezním řízení vyskytla řada vzorců	208

2	Proč je tento stav takový, jaký je?	209
2.1	Vliv systémových bariér	209
2.1.1	Bariéry přístupu obětí k odškodnění	209
2.1.2	Bariéry ovlivňující rozhodování a výsledek v adhezním řízení	210
2.1.3	Bariéry stereotypů	211
2.1.4	Právní bariéry	213
2.2	Vliv osobních individuálních bariér	214
3	Proč je tento stav nevyhovující?	215
3.1	Stát má povinnost odškodňovat oběti násilí na ženách	217
3.2	Stát má povinnost zajistit odškodnění již v adhezním řízení	218
3.2.1	Povinnost plyne z toho, že došlo k porušení práva na život, zdraví nebo lidskou důstojnost	219
3.2.2	Povinnost plyne z nedostupnosti občanskoprávního řízení jako plnohodnotné varianty získání odškodnění	220
4	Závěr aneb jak vypadá oběť, která v Česku získá odškodnění?	221

Odškodnění nuceně sterilizovaných žen – vítězství s hořkým

koncem	(Sandra Pašková)	223
1	Jak to (ne)funguje	225
1.1	Kritický start	226
1.1.1	Dostupná statistická data	226
1.2	Naděje nestačí, chceme odškodněné oběti	228
1.2.1	Každá odškodněná osoba představuje naději	230
2	Důkazní nouze jako důsledek liknavosti státu	230
2.1	Tři kategorie predikující (ne)úspěch	232
2.1.1	Žadatelky s existující zdravotnickou dokumentací	232
2.1.2	Žadatelky, jejichž záznamy byly nenávratně zničeny	233
2.1.3	Ženy bez dokumentace z důvodu běhu času	233
2.2	Efektivní, racionální, přesvědčivé, vstřícné a přiměřeně zatěžující ministerstvo	234
2.2.1	Rozklad – právní, nebo psychologický?	236
3	Zkouška trpělivosti pokračuje – ministerstvo nedodrжуje lhůty	237
3.1	Neočekávaný nápad a personální podstav	238
3.1.1	Řešení v nedohlednu	239
3.2	Pořadí vyřizovaných žádostí připomíná loterii	239
4	Komunikace jako klíč k úspěchu	240
5	Jeden příběh řekne mnoho	242
6	Cesta k cíli	244

Porodnické násilí pokračuje: soudní neklid z mladých žen (Adéla Hořejší)	245
1 Úvod	245
2 Nedotknutelnost	249
2.1 Právo ženy na volbu okolností porodu	251
2.2 Uměle vytvořená dichotomie zájmů matky a dítěte	254
3 Nález(y)	258
3.1 Na základě zákona	259
3.2 Povinnost žen snést na svém těle zákroky a vystavit se zdravotnímu riziku	260
3.3 Neaplikovatelnost referovaných rozhodnutí	264
3.4 Srovnání s obdobnými životními situacemi	267
4 Vyvažování lidských práv	267
4.1 Dopady „přiměřeného“ prolomení ústavních principů	267
4.2 Proporcionalita	269
5 Závěr	271
K nečekané publicitě minoritního stanoviska k potratům Polek v Česku (Aneta Bernardová)	273
1 Úvod	274
2 Legislativní ochrana práva na potrat v České republice	275
2.1 Podmínky přerušení těhotenství	275
2.2 Úhrada potratu	275
2.3 Poskytování potratů cizinkám	276
3 Otázka legality poskytování potratů Polkám v České republice je z právního hlediska jednoznačná	276
3.1 Polský vývoj	276
3.2 Rozhodnutí polského Ústavního soudu ve věci potratů	277
3.3 Česká situace – možné důvody odmítnutí provést potrat	279
3.4 Reakce české odborné veřejnosti na polský zákaz potratů	280
3.5 Evropské právo	281
3.6 Vnitrostátní právo	282
3.7 Reakce na stanoviska; dohry	283
4 Drobnými kroky zpět	284
Interrupce v Česku: proč je současná právní úprava nedostačující (Kateřina Stojanová)	287
1 Postoj k interrupcím u nás i ve světě	287
2 Česká právní úprava	288
2.1 Jaké podmínky u nás činí interrupce obtížně dostupnými?	289
3 Hrozí v Čechách omezení stávajícího standardu?	296
4 Poskytuje nám právní řád prostředky, které případným restrikcím zamezují?	299

4.1	Mezinárodní úroveň	300
4.2	Evropská úroveň	301
4.3	Právo EU	303
4.4	Česká ústava a srovnávací perspektiva	304
5	Ochrana a posílení stávajícího standardu je nezbytná	305

Ochrana uprchlíků pronásledovaných z důvodu sexuální orientace a genderové identity v Evropě (Jana Bedaňová)		307
1	Uprchlíci pronásledovaní z důvodu SOGI?	309
1.1	Odkud se berou „SOGI uprchlíci“?	309
1.2	Jak se SOGI stala důvodem pronásledování?	311
2	Sexuální orientace: „věc soukromá“	313
2.1	Lidskoprávní paradigma a evropský kontext	313
2.2	SOGI uprchlíci v evropské judikatuře	315
2.2.1	Fixace na článek 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a „privatizace homosexuality“	315
2.2.2	Ztotožnění konvenčního důvodu s výkonem jednoho práva	319
2.2.3	Argument diskrétností	319
2.2.4	Argument absencí skutečného uplatňování zákonů v praxi	322
2.2.5	Štrasburský obrat?	323
3	Dokaž, že jsi <i>queer</i>	326
3.1	Jak se prokazuje sexuální orientace?	326
3.1.1	Medicinalizace homosexuality: „Máte duševní poruchu“	327
3.1.2	Západní kulturní stereotypy: „Znáte Oscara Wildea?“	328
3.1.3	Linearita a neměnnost identity: „Vy máte manžela a děti?“	330
3.1.4	Dodatečný <i>coming-out</i> : „S tím jdete trochu pozdě“	331
3.2	Přístup Evropského soudu pro lidská práva a Soudního dvora Evropské unie	332
4	Závěr	333

RODINA

Jak brání profesní i společenské stereotypy v nalezení optimálních řešení soudních sporů o děti (Kateřina Šimáčková)		337
1	Úvod	338
2	Feministický pohled na tradiční nastavení profesních právnických rolí aneb jak by spory o děti rozhodovala Antigona	341
3	Možné důvody neúspěchu najít dobré konsensuální řešení	345
3.1	Společenská východiska	345

3.2	Právní překážky a typy péče aneb chceme si děti střídat, nebo péči o ně sdílet?	346
3.3	Jediný orgán pečující o děti ve všem	348
3.4	Nedostatečné či nevhodné zapojení dítěte aneb Justice nepřátelská k dětem?	350
4	Cesta k řešení jako potřeba odhalit profesní a sociální stereotypy	352
4.1	Nezbytnost víceoborového přístupu	352
4.2	Stereotypy, předsudky a mýty	353
5	Závěrečné shrnutí	355

Spříznění volbou. Netradiční nemonogamní svazky jako základ rodiny? (Andrea Baršová)

1	Musí být v manželství jen dva?	358
2	Jižní Afrika: univerzálnost práv vs. partikulárnost tradic	362
3	Německo: Když se mění svět, musí se měnit i politika	367
4	Otázky na závěr	372

Nemanželské děti ve 21. století (Adéla Horáková)

1	Úvod	375
2	Rodina jako každá jiná	376
2.1	Geny – alfa a omega, nebo jedna z možností?	377
2.2	Pohlaví, nebo péče – co je víc?	379
3	Dvě kategorie dětí	382
3.1	Hlavní rozdíly	382
3.1.1	Rozvod	382
3.1.2	Úmrtí právního rodiče	382
3.1.3	Úmrtí sociálního rodiče	383
3.1.4	Nemoc nebo úraz dítěte	383
3.1.5	Sociální zabezpečení	383
3.1.6	Majetek rodiny jako celku	384
3.2	Důstojnost	385
3.3	Rodičovská práva nabytá podle cizího práva	387
3.4	Srovnání s postavením dětí nesezdaných párů opačného pohlaví	390
3.5	Nemanželské děti	391
4	Možná řešení	393
5	Závěr	395

Potřebujeme skutečně manželství pro všechny? (Petr Agha)

1	<i>Queer</i> teorie a politika rovnosti	398
2	Transformace a paradoxní pokrok	403
3	Rovnost manželství a diverzita sexuálních a vztahových preferencí	407
4	Závěr	408

Splátky hypotečního úvěru a jejich promítnutí do vypořádání společného jmění manželů (Martin Kornel)	411
1 Společné jmění manželů jako nástroj zajištění rovnosti manželů	411
2 Socioekonomické faktory – nestejný dopad na ženy a muže	415
3 Splátky hypotečního úvěru na nemovitost obývanou manžely dle Nejvyššího soudu	418
4 Úhrady výlučného dluhu a výdaje manželů na bydlení v jiných situacích	421
5 Smysl právní úpravy a alternativní možné výklady splátek dluhů	424
5.1 Splátky hypotéky budou kompenzovány jako vnos zcela	425
5.2 Splátky hypotéky budou kompenzovány jako vnos zčásti – v rozsahu, ve kterém kryly úhradu jistiny, nebudou se valorizovat ve smyslu § 742 odst. 2 občanského zákoníku	426
5.3 Splátky hypotéky budou kompenzovány jako vnos zčásti – v rozsahu, ve kterém kryly úhradu jistiny, budou se valorizovat dle § 742 odst. 2 občanského zákoníku ..	427
5.4 Splátky hypotéky nebudou kompenzovány jako vnos, ve vypořádání společného jmění manželů se však promítne zvýšení hodnoty výlučného jmění manžela jako zisk, který je součástí společného jmění manželů	428
5.5 Splátky hypotéky nebudou kompenzovány jako vnos, ve vypořádání společného jmění manželů se nespravedlnost „odstraní“ disparitou podílů	429
6 Závěr	429

PÉČE

Jak právní úprava přispívá k prekérnímu postavení neformálně pečujících o (nej)starší generaci? (Šárka Homfray)	431
1 Co je to neformální péče	432
1.1 Kdo péči vykonává	434
2 Temporalita neformální péče	435
2.1 Posouzení modelové situace	436
3 Postavení neformálně pečujících v pracovním právu	437
3.1 Dlouhodobé ošetrovné	437
3.2 Zvláštní podmínky některých zaměstnanců	438
3.3 Neplacené volno ve srovnání s rodičovskou dovolenou	439
4 Finanční aspekty neformální péče	440
4.1 Posuzování stupně závislosti	441
5 Když péče skončí	443
6 Závěrem	444

Jaký je přístup státu k nezletilým matkám, pomáhá jim, nebo je spíše trestá? (Klára Ille)	447
1 Případ nezletilé dvanáctileté matky	448
2 Právní rámec	449
3 Jaké jsou obecně u nezletilých rodičů faktické a právní otázky k řešení?	451
3.1 Nezletilá matka ve funkční rodině	451
3.2 Nezletilá matka v nefunkční rodině	453
4 Kritický rozbor postupu státních orgánů v úvodním případě dvanáctileté dívky	454
5 Jaký by tedy měl být správný postup – stačily by změny v přístupu odpovědných státních orgánů a jejich pracovníků, změny v dostupných nástrojích, anebo je třeba legislativních změn? . . .	458
Nad kojeneckými ústavami se smráká (Eva Petrová)	461
1 Úvod	461
2 Kojenecké ústavy a jejich kritika Evropským výborem pro sociální práva	462
3 Vývoj legislativní úpravy kojeneckých ústavů v ČR	465
4 Jak se žije dětem v dětských domovech a proč je tato forma péče nežádoucí a překonaná	467
5 Co reálně přinesla novela?	469
6 Co přináší další novela?	472
7 Závěr	472
Jak pandemie ukázala nepřímou genderovou diskriminaci v české sociální ochraně (Kristina Koldinská)	475
1 Úvod	476
2 Flexibilita vedoucí k prekariátu?	477
3 České sociální zabezpečení ve vztahu k prekariátu	479
3.1 Nemocenské pojištění – flexibilita, nebo past?	479
3.2 Důchodové pojištění – dožiješ se důchodu, ale jakého?	482
4 Postavení osob s pečovatelskými povinnostmi v nepojistných systémech	483
4.1 Nepružná státní sociální podpora	484
4.2 Sociální pomoc – (ne)dostupné služby a loterie neformálních pečujících	484
5 Jak z toho ven?	486

PRÁCE**Trnitá cesta k rovnému odměňování žen a mužů aneb poznáme**

práci stejné hodnoty? (Lucie Obrovská)	489
1 Diskriminace v odměňování vs. GPG	490
1.1 Překážky bránící prosazení rovného odměňování	491
1.1.1 Povinnost rovně odměňovat a předvídatelnost	491
1.1.2 Může zákonná úprava řešit příčiny diskriminace?	493
1.2 Institucionální bariéry: dokazování a postupy inspekce práce	494
2 Stejná práce a práce stejné hodnoty: existuje šance na zlepšení?	497
2.1 Koncept stejné práce a práce stejné hodnoty: zákon, praxe vs. judikatura	498
2.2 Diskurs srovnatelných pracovních pozic aneb poznáme práci stejné hodnoty?	500
2.3 Možná doporučení	502
3 Závěr	504

Proč se v Česku neptáme „Kolik vyděláváš?“ aneb (ne)rovnost odměňování žen a mužů a nástroje transparentnosti

(Eliška Hronová, Helena Kopa Bončková)	505
1 Úvod	506
2 Je nerovné odměňování v ČR stále problém? Proč potřebujeme transparentnost?	507
2.1 Co je to GPG?	507
2.2 Proč GPG dočasně poklesl?	508
2.3 Nerovné odměňování za stejnou práci	509
3 Transparentnost odměňování: Na co všechno může a má být vidět?	510
4 Nástroje k zajištění transparentnosti v soukromém a veřejném sektoru	511
4.1 Transparentnost systému odměňování zaměstnanců	512
4.2 Zveřejňování informací o odměnách v pracovním inzerátu	513
4.2.1 Odměňování je na pracovišti tabu	514
4.2.2 Nabízená mzda je vyšší, než dostávají současní zaměstnanci na té samé pozici	515
4.2.3 Personalistu baví vyjednávání	515
4.2.4 Neuvedení platu umožňuje zaměstnavateli výjít při určení výše odměny ze zkušeností uchazeče	516
4.3 Právo na informace na žádost zaměstnance	518
4.4 Doložky mlčenlivosti o výši příjmu	520
4.5 Povinnost podávat zprávy o rozdílech v odměňování aneb <i>naming and shaming</i>	522
4.5.1 Situace v České republice	523
4.5.2 Požadavky směrnice a problematické body transpozice	524

4.6	Minimální a zaručená mzda	525
5	Specifické nástroje k zajištění transparentnosti odměňování ve veřejném sektoru	526
5.1	Platové tabulky	527
5.2	Svobodný přístup k informacím o příjmech fyzických osob	528
6	Závěr	534

Záchranářky a hygienické limity pro zvedání břemen –

	legitimní ochrana, nebo diskriminace? (Klára Cášková)	537
1	Úvod	537
2	Rovné zacházení – právní základ a co z toho lze ve vztahu k záchranářkám vyvodit	538
3	Organizace a věcný rámec činnosti zdravotnické záchranné služby	541
3.1	Organizace zdravotnické záchranné služby v ČR a její právní základ	541
3.2	Kvalifikační předpoklady záchranáře	542
4	Genderové limity přístupu k pracovní pozici zdravotnický záchranář*ka	543
5	Faktický přístup praxe k vzdělávání a zaměstnávání žen u ZZS a zohledňování fyzických předpokladů uchazeček	545
6	Legitimitost odlišných hygienických limitů pro ruční manipulaci s břemeny pro ženy a muže u ZZS	547
7	Závěr	548

VZDĚLÁVÁNÍ

Dívky se přece nechtějí učit opravovat vázání na lyžích aneb jak české základní školství beztestně diskriminuje dívky

	(Petra Kalenská)	551
1	Stereotypy a diskriminace	552
2	Má právní úprava garantovat dívkám i chlapcům přístup ke stejným vzdělávacím osnovám?	552
3	Zajišťuje česká právní úprava dívkám i chlapcům přístup ke stejným osnovám?	553
3.1	Školský a antidiskriminační zákon	553
3.2	Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání	555
3.3	Školní vzdělávací programy	556
3.3.1	Výzkum	556
3.3.2	Stereotypizace a segregace	556
3.3.3	Výsledek výzkumu	559
4	Sleduje dodržování práva dívek na stejné osnovy Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy nebo Česká školní inspekce?	560
5	Závěr	562

Žáci se zdravotním postižením: dejme jim taky příležitost vzdělávat se a měnit svět (Jiřina Chmelová, Hana Lupačová)	563
1 Česko v hledání řešení není samo	564
2 Právo na vzdělání: A nebylo by jim lépe v speciální škole, kde jsou pro ně uzpůsobeni?	568
3 Jak uzpůsobit prostředí ve školách pro děti se zdravotním postižením?	572
4 Asistenti pedagoga v českých školách	575
5 Financování asistentů pedagoga a snaha rodičů domoci se bezplatného vzdělání u soudů	577
6 Tak dobře, asistenta dostanete, ale nepočítejte s jeho plným úvazkem	584
7 Systémové porušování práva na vzdělání ve speciálním školství	585
8 Závěr	590

Řešení genderově podmíněného násilí na univerzitách a jeho překážky: příklad Právnické fakulty Univerzity Karlovy (Zuzana Andreska)	593
1 Úvod	594
2 „Případ Feri“ jako příležitost pro změnu	599
3 Ženský problém – ženská práce	601
4 Privilegia v ohrožení	604
5 Individuální, nebo institucionální problém?	606
5.1 Vnitřní předpisy jako hrozba pro slušně vychované muže	609
5.2 Genderově podmíněné násilí jako problém obětí	611
6 Závěr	612

PROFESÉ

Umění pokorně čekat: vertikální genderová segregace v českém soudnictví pohledem soudkyň (Marína Urbániková, David Kosař, Barbara Havelková)	615
1 Přehled literatury: gender a kariérní postup v soudnictví	618
1.1 Gender a kariérní postup v soudnictví ve srovnávací perspektivě	618
1.2 Ženy na českých soudech	621
2 Metoda výzkumu a popis sběru dat	627
3 Analýza a interpretace dat: české soudkyně a jejich trnitá cesta na vrchol	628
3.1 Vnímané bariéry a překážky kariérního postupu: rodina, nedostatek ambicí a netransparentní proces povyšování	628
3.2 Kořeny bariér kariérního postupu žen: příroda, volba, nebo útlak?	634
4 Závěr	638

Sexuální obtěžování v české advokacii (Markéta Brabcová)	643
1 Úvod	644
1.1 O nerovnostech ve společnosti a v advokacii, včetně bagatelizace sexuálního obtěžování	644
1.2 Metoda zkoumání a popis vzorku	646
2 Sexuální obtěžování dle Úmluvy o prevenci a potírání násilí vůči ženám a domácího násilí (Istanbulská úmluva) a antidiskriminačního zákona	646
2.1 Sexuální obtěžování z důvodu pohlaví	648
2.3 Sexuální obtěžování „ <i>quid pro quo</i> “	650
2.4 Pronásledování	651
3 Důvody neřešení sexuálního obtěžování	652
3.1 Hierarchie	652
3.2 Prolínání profesionálního a neformálního prostředí	653
3.3 Bagatelizace	654
3.4 <i>Victim blaming</i>	655
3.5 Absence mechanismů	655
4 Dopady sexuálního obtěžování	656
4.1 Ztráta motivace a menší pracovní výkon	656
4.2 Nefunkčnost kolektivů	656
4.3 Ztráta talentů, fluktuace	657
5 Závěr	658
Ženský spolek v právu: prostor pro ženskou solidaritu, nebo přežitek? (Kristýna Abel Benešová)	661
1 Je to zbytečné?	663
1.1 Je to zbytečné, protože ženy na tom nejsou jinak než muži	663
1.2 Je to zbytečné, protože o (ne)rovnosti se musí mluvit i s muži	667
2 Je to nebezpečné?	669
2.1 Je to nebezpečné, protože ženský spolek relativizuje úspěchy žen	670
2.2 Je to nebezpečné, protože to je diskriminace mužů	671
3 Je to jen trend, navíc dovezený ze Západu	672
3.1 Je to dovezený trend	673
3.2 Je to trend ze stejné kategorie jako večírky pro ženy	675
4 Závěr	676
Mužský svět diplomacie (Petra Ali Doláková)	679
1 Úvod	679
2 Základní zákonné zakotvení rovných příležitostí v zahraniční službě a problematická místa	680
2.1 Kariérní růst a kam se ztrácejí ženy? Rovné příležitosti podle kariérního řádu pro diplomatické pracovníky	681

2.2	Praxe výběrových řízení k výkonu služby v zahraničí podle kariérního řádu	684
2.3	Cíl kariérního růstu – jak se stát velvyslancem?	686
3.	Podmínky výjezdu a práce v zahraničí	688
3.1	Dosažitelnost a pracovní doba	688
3.2	Náhrady zvýšených životních nákladů	689
4	Sladňovací opatření	690
5	Mateřství a rodičovství v zahraničí	691
6	Závěr	692

INSTITUTE, VEŘEJNÝ PROSTOR A ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Ze života zákonodárkyně – osobní reflexe (Adéla Šípová)		693
1	Senátorkou omylem	694
2	Jak se pracuje ženám v Senátu?	696
3	Jak vypadá ústavní činitel*ka?	697
4	Umlčování političek	698
5	Přála bych si Komisi pro rovnost žen a mužů. Nebude.	699
6	Rovnost žen a mužů v pojetí Podvýboru pro rodinu	700
7	Genderově slepé programové prohlášení vlády	702
8	A co takhle Rada vlády pro rovnost žen a mužů?	703
9	Pokrok v žebříčku EIGE?	705
10	Legislativní pravidla vlády aneb jak je hodnocen dopad legislativních návrhů ve vztahu k rovnosti žen a mužů?	706
11	Koho trápí nespravedlivé rozdíly v odměňování žen a mužů aneb kdo vyřeší <i>gender pay gap</i> ?	708
12	Závěr	709

Mají ženy práva, jen když je to ekonomicky výhodné?

(Nicole Štýbnarová)		713
1	Úvod: strukturální omezení emancipační funkce ženských práv	714
2	Čl. 16 odst. 1 písm. e) Úmluvy CEDAW: Právo na rodinné plánování	715
3	Úmluva o manželství a zákaz nucených svazků	719
4	Kapitalistická logika ženských práv	725
5	Závěr – metodologické implikace	728

Právní odbornost, emoce a genderový veřejný diskurz: debata

o zákazu otců u porodu (Vendula Kolařík Mezeiová, Anna Durnová)		731
1	Úvod	731
2	Co víme o právní odbornosti, emocích a genderu	734
2.1	Vztah emocí a právní odbornosti	734
2.2	Test proporcionality	738
2.3	Gender	740
3	Metodologie	742

3.1	Popis případu	742
3.2	Data a metodika	744
4	Analýza a interpretace dat	746
4.1	Analýza mediální debaty	746
4.1.1	Je to lidské právo (nebo ne)	747
4.1.2	Posouzení pomocí testu proporcionality	748
4.1.3	Vhodnost, nezbytnost a přiměřenost v užším slova smyslu	749
4.1.4	Soutěžící zájmy a práva žen	749
4.2	Diskuse	753
4.2.1	Přístup právní odbornosti k emocím	753
4.2.2	Gender bez emocí?	756
5	Závěr	759

Sexy, nebo sexistická? Jde při regulaci sexistické reklamy o mravnost, nebo rovnost? Kritická reflexe postupu Nejvyššího správního soudu při posuzování sexistické reklamy

(Jana Kvasnicová)	761
1 Úvod	762
2 Judikatorní dialog mezi Krajským soudem v Brně a Nejvyšším správním soudem	764
2.1 Vymezení případu sexistické reklamy	764
2.2 Rozhodnutí Krajského soudu v Brně	765
2.3 Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu	767
2.4 Rozhodování soudů – epilog	768
3 Svoboda projevu a její meze ve vztahu k postihování sexismu v reklamě	770
3.1 Omezení za účelem ochrany mravnosti	772
3.2 Omezení za účelem ochrany práv a svobod druhých – rovnost	775
3.3 Omezení za účelem ochrany práv a svobod druhých – důstojnost	776
4 Závěrem	778

Algoritmická diskriminace: neviditelné nerovnosti ve světě zkreslených dat (Marek Pivoda, Monika Hanych)

1 Úvodem	781
2 Vymezení základních pojmů	782
3 Algoritmická diskriminace a její specifika	784
3.1 Rychlost a škála diskriminačních účinků	785
3.2 Skrytá reprodukce lidského faktoru	786
3.3 Zkreslenost vstupních dat a falešné kauzality	788
3.4 Netransparentnost používaných metod	790
4 (Ne)funkční regulační nástroje – politický a právní rámec	792

4.1	Diskriminační důvody: když problémem není kvantita	792
4.2	Diskriminace přímá, nebo nepřímá?	798
4.3	Účinná vymahatelnost antidiskriminačních pravidel	800
5	Algoritmická spravedlnost bez zkratek	803
6	Závěrem	806

Proč muži jednájí o změnách klimatu a ženy chodí pro vodu?

(Denisa Skládalová, Vojtěch Vomáčka)	809
1 Ženy pod vlivem klimatických změn	810
2 Mezinárodní úroveň: ženská práva ruku v ruce s ochranou klimatu	814
3 Unijní úroveň: ztracená dekáda	818
4 V ČR jsou klimatické změny genderově neutrální	820
5 (Ne)zastoupení žen při jednání o klimatu	825
6 Závěrem – klimatická krize je genderovou příležitostí	829

Ke koncepčním základům genderové rovnosti a pozitivních

opatření ve veřejném rozhodování (Zuzana Fellegi)	831
1 Úvod	831
2 „Genderová“ rovnost a pozitivní opatření ve veřejném rozhodování	832
2.1 „Rovnost žen a mužů“ a „genderová rovnost“	832
2.2 „Diverzita“ a „intersekcionalita“	836
2.3 Formulování požadavků rovnosti	837
3 Genderová „rovnost“ a pozitivní opatření ve veřejném rozhodování	840
3.1 Rovnost „formální“ a „materiální“	840
3.2 Rovnost „příležitostí“ a „výsledku“	844
3.3 „Kritická masa“, „genderová rovnost“ a „genderová parita“	844
4 Genderová rovnost a „pozitivní opatření“ ve veřejném rozhodování	846
4.1 Kategorizace pozitivních opatření	846
4.2 Postoj mezinárodních kontrolních orgánů	847
5 Genderová rovnost a pozitivní opatření ve „veřejném rozhodování“	848
5.1 Oblasti uplatnění pozitivních opatření	848
5.2 Použití pozitivních opatření na národních úrovních	849
6 Závěr	850

Men's Law II 853

Seznam použité literatury a zdrojů 867